

Prawo poboru

Prawo poboru - prawo pierwszeństwa do zakupu akcji nowej emisji przez dotychczasowych akcjonariuszy, proporcjonalnie do liczby akcji już posiadanych. Prawo poboru umożliwia akcjonariuszom zachowanie dotychczasowego udziału w kapitale spółki.

Nowa emisja akcji z prawem poboru

Zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych uchwałę o nowej emisji akcji podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Wśród spółek notowanych na GPW w Warszawie niezwykle popularne w ostatnich latach stały się nowe emisje akcji z wykorzystaniem prawa poboru a więc przywileju pierwszeństwa w nabyciu akcji nowej emisji wśród dotychczasowych akcjonariuszy spółki. Na nowe emisje z prawem poboru decydują się przede wszystkim małe oraz średnie spółki np. spółki gdzie głównymi akcjonariuszami są ich założyciele, którzy nie chcą stracić kontroli nad firmą.

Składanie zapisów na akcje nowej emisji

Inwestor, który posiada na swoim rachunku prawa poboru powinien sprzedać je na giełdzie lub dokonać zapisu na akcje nowej emisji. Zaniechanie jednej z powyższych czynności może spowodować wymierne straty finansowe - prawa poboru utracą ważność i znikną z rachunku inwestycyjnego a cena rynkowa akcji zmniejszy się o teoretyczną wartość prawa poboru!

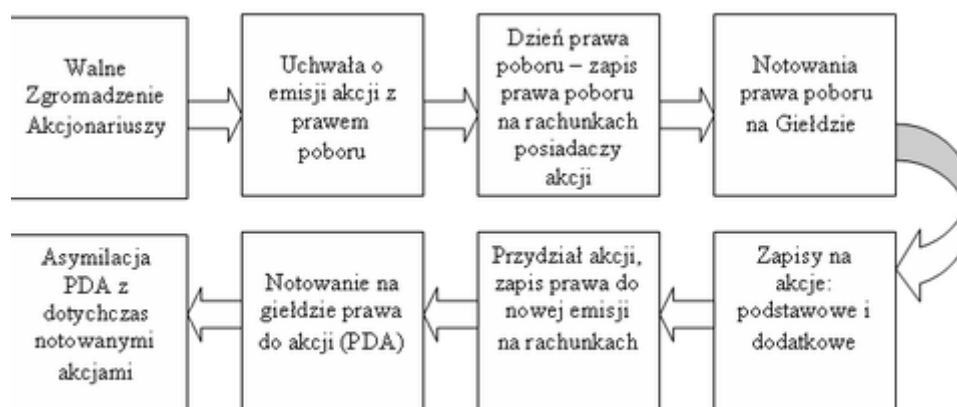
Realizacja praw poboru może odbywać się w drodze:

- Zapisu podstawowego, w którym Inwestor może zapisać się na liczbę akcji wynikającą z ilości posiadanych praw poboru np. 3 prawa poboru upoważniają do zapisu na 1 akcję nowej emisji,
- Zapisu dodatkowego, obejmującego dowolną liczbę akcji, nie większą jednak niż całkowita liczba akcji nowej emisji. Zapis dodatkowy może złożyć każdy Inwestor, który w dniu prawa poboru posiadał przynajmniej jedną akcję.

Inwestorzy posiadający rachunek w Domu Maklerskim mBanku mogą złożyć zapisy podstawowe i dodatkowe:

- osobiście w jednym z Punktów Obsługi Klienta,
- przez serwis transakcyjny w zakładce Zlecenia -> Oferty publiczne -> Oferty publiczne z prawem poboru.

Proces podwyższenia kapitału poprzez emisję z prawem poboru przedstawia poniższy schemat:

Jak zostać właścicielem prawa poboru

Właścicielem prawa poboru można zostać:

- posiadając na rachunku inwestycyjnym (na koncie praw własności) akcje w dniu ustalenia prawa poboru,
- nabywając prawa poboru na giełdzie.

1) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, które podejmuje uchwałę o emisji akcji z prawem poboru wskazuje dzień prawa poboru czyli dzień, w którym dotychczasowi akcjonariusze będą mieli prawo do akcji nowej emisji. Ze względu na zasady rozliczenia obowiązujące na GPW w Warszawie akcje należy kupić najpóźniej na trzy dni robocze przed dniem prawa poboru (Inwestor zostaje prawnym właścicielem akcji w dniu ich rozliczenia w KDPW co następuje w trzecim dniu roboczym po realizacji transakcji). Jeżeli dzień prawa poboru ustalony został na czwartek to akcje należy kupić najpóźniej w poniedziałek, jeżeli dzień prawa poboru to wtorek, akcje należy nabyć najpóźniej w czwartek itd.

2) Prawo poboru jako samodzielny instrument finansowy jest zazwyczaj przedmiotem obrotu giełdowego i można je nabyć od inwestorów, którzy nie chcą skorzystać z prawa zapisu na akcje nowej emisji.

Zgodnie ze Szczegółowymi Zasadami Obrotu Giełdowego:

- Prawo poboru może być notowane zaczynając od dnia sesyjnego po dniu podania przez emitenta informacji o cenie emisyjnej akcji nowej emisji, nie wcześniej jednak niż następnego dnia sesyjnego po dniu ustalenia prawa poboru,
- Po odcięciu prawa poboru akcje notowane są z oznaczeniem "bp" (bez prawa poboru). Kursem odniesienia jest wtedy ostatni kurs zamknięcia pomniejszony o teoretyczną wartość prawa poboru,

- Ostatnim dniem notowania prawa poboru jest sesja giełdowa odbywająca się trzeciego dnia sesyjnego przed dniem zakończenia przyjmowania zapisów na akcje nowej emisji,

Prawa do Akcji - PDA

Po przydziale akcji nowej emisji na rachunkach inwestycyjnych pojawiają się Prawa Do Akcji (PDA).

PDA to instrument finansowy, który pojawia się na rachunkach inwestycyjnych po zakończonej emisji akcji, a przed dopuszczeniem akcji do obrotu giełdowego. Papiery wartościowe będące przedmiotem subskrypcji zostają wprowadzone do obrotu giełdowego po:

- dokonaniu rejestracji w sądzie,
- złożeniu w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych,
- dopuszczeniu do obrotu przez Radę Giełdy,
- wprowadzeniu do obrotu przez Zarząd Giełdy. Przejście tej procedury wymaga czasu i zależy od wielu czynników często niezależnych od spółki. Aby umożliwić dokonywanie transakcji przed sfinalizowaniem powyższej procedury, spółka wnioskuję o wprowadzenie do obrotu PDA. PDA mogą więc być przedmiotem obrotu giełdowego już kilka dni po zakończeniu subskrypcji i umożliwiają inwestorom szybkie wycofanie się z inwestycji. Obrót prawami do akcji podlega tym samym regułom co obrót akcjami. Po dokonaniu przez sąd rejestracji nowej emisji spółka ustala z KDPW oraz giełdą termin pierwszego notowania akcji z nowej emisji. W tym dniu PDA na rachunku inwestora ulegają zamianie na akcje. Termin zamiany jest podawany do publicznej wiadomości. Nabywając PDA należy pamiętać, że nie nabywamy takich samych praw jak przy nabyciu akcji. Może się zdarzyć sytuacja, że sąd odmówi rejestracji nowej emisji!

Emisje z prawem poboru - PRZYKŁADY

Walne Zgromadzenie Spółki XXX podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego w drodze publicznej emisji akcji z prawem poboru dla dotychczasowych akcjonariuszy. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 10 000 000 zł i jest podzielony na 5 000 000 akcji o wartości nominalnej 2zł. Nowa emisja ma objąć 1 000 000 akcji. Zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, dzień prawa poboru ustalono na 10 kwietnia 2009. Zapisy na akcje nowej emisji będą przyjmowane od 13 maja do 20 maja 2009.

W dniu ustalenia prawa poboru wszyscy akcjonariusze będą posiadać 5 000 000 praw poboru. Ponieważ nowa emisja obejmie tylko 1 000 000 akcji, każde 5 dotychczasowych akcji będzie upoważniać do nabycia 1 akcji nowej emisji.

Akcjonariusz posiada 200 akcji Spółki XXX. Ile praw poboru zostanie zapisane na jego rachunku i do objęcia ilu akcji nowej emisji będzie upoważniony?

- Inwestor otrzyma 200 praw poboru
- $200 \text{ praw poboru} / 5 = 40$ akcji nowej emisji Akcjonariusz jest uprawniony do nabycia 40 akcji nowej emisji Spółki XXX.

Akcjonariusz dokupił 400 praw poboru na rynku. Do objęcia ilu akcji nowej emisji będzie upoważniony?
400 praw poboru / 5 = 80 akcji nowej emisji
Łącznie akcjonariusz posiada 600 praw poboru, ma więc prawo do zapisania się na 120 akcji nowej emisji.